

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2013/192

ZAKLJUČNO POROČILO RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	J6-2297
Naslov projekta	Represija v Sloveniji med letoma 1945 in 1963 : strukturna analiza različnih etap povojnih pobojev in drugih oblik represije; objava temeljnih virov in seznamov
Vodja projekta	12928 Nevenka Troha
Tip projekta	J Temeljni projekt
Obseg raziskovalnih ur	5310
Cenovni razred	A
Trajanje projekta	05.2009 - 04.2012
Nosilna raziskovalna organizacija	501 Inštitut za novejšo zgodovino
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	6 HUMANISTIKA 6.01 Zgodovinopisje
Družbeno-ekonomski cilj	11. Družbenopolitični sistemi, strukture in procesi

2. Raziskovalno področje po šifrantu FOS¹

Šifra	6.01
- Veda	6 Humanistične vede
- Področje	6.01 Zgodovina in arheologija

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

3. Povzetek raziskovalnega projekta²

SLO

Druga svetovna vojna je v svoje kolesje potegnila vse dele slovenskega naroda, pred tem razdeljenega med štiri države. Slovenci so v zmagi nad nacizmom in fašizmom videli ne le

ohranitev obstoja, ampak tudi možnost bolj pravičnih meja s sosedi. Levica pa je v zmagi videla tudi možnost za socialne spremembe, kar je zlasti v osrednji Sloveniji privedlo do državljanske vojne.

Vojnemu nasilju je sledilo povojno, ki so ga izvajale nove komunistične oblasti. Za to nasilje je značilnih več valov, ki so si v sami izvedbi aretacij in usmrtitev sicer podobni, so pa izhajali iz različnih predpostavk. Časovno prve (začetek maja 1945) so aretacije, deportacije in usmrtitve na osvobojenem in zasedenem območju Italije (t. i. fojbe), ki so mu bili izpostavljeni po večini Italijani, pa tudi Slovenci. Te dogodke je sprožilo ozračje obračunavanja s fašističnim nasiljem, izhajali pa so iz predhodnega načrta, v katerega se je stekalo več silnic: prizadevanje za odstranitev oseb in struktur, ki so bile tako ali drugače povezane s fašizmom, z nacistično nadoblastjo, s kolaboracijo ter z italijansko državo in prizadevanje za predhodno čistko nasprotnikov komunističnega režima in priključitve Julijske krajine k novi Jugoslaviji. Deloma lahko sem prištejemo tudi aretacije in deportacije na zasedenem dela avstrijske Koroške. Drugi val pa je nasilje, ki so ga oblasti izvajale nad vrnjenimi in v Sloveniji aretiranimi pripadniki domobranstva, pa tudi civilisti. Velik del teh je bil brez sodbe usmrčen.

Raziskava se je osredotočila na vprašanja, kdo so bili ljudje, ki jih je zajela represija. Na osnovi popisov, ki smo jih razširili z ugotovitvami iz arhivskih virov in pričevanj, smo ugotavljali strukturo (spol, starost, socialno strukturo, narodnost), pa tudi medvojno vlogo pobitih. Analizirali pa smo tudi drugo nasilje, ki so ga v prvih povojnih letih pa vse do konca petdesetih let izvajale slovenske (jugoslovanske) oblasti in izdelali primerjalno analizo z dogajanjem v nekaterih drugih evropskih državah.

Tovrstna raziskava je novost v slovenskem zgodovinopisju. Njen cilj je bil ugotoviti podobnosti in razlike v nasilju, ki so ga jugoslovanske (slovenske) oblasti izvajale na zasedenem ozemlju (Italije, Avstrije) z nasiljem, ki so ga izvajale na svojem ozemlju. Drugi cilj pa je bilo ugotavljanje dinamike povojnega nasilja in njegove intenzivnosti v desetletju in pol po koncu vojne.

Glede na to, da je povojno nasilje še vedno le parcialno obdelano in zato sproža vedno nove polemike v sedanjem političnem prostoru, bo raziskava pripomogla k bolj argumentirani diskusiji o enem od ključnih vprašanj naše povojne zgodovine.

ANG

World War II involved all parts of the Slovenian nation, which had been divided between four states before then. In their victory against Nazism and fascism Slovenians saw not only the preservation of their existence, but also the possibility to establish more righteous borders with their neighbours. In this victory, the political Left also saw the possibility for social changes, which led to civil war, especially in the central Slovenia.

Wartime violence was followed by the post-war violence, perpetrated by the new communist authorities. This violence took place in several waves, which may look similar in the ways the arrests and executions were carried out, but they were based on different assumptions. The first wave (which took place in the beginning of May 1945) consisted of deportations and executions in the liberated and occupied territory of Italy (the so-called foibe), with Italians as well as some Slovenians as victims. These events were triggered by the atmosphere of settling the score with the fascist violence, and they were based on the previous plans involving several

aspects: striving to eliminate the persons and structures in any way connected to fascism, the Nazi supreme authorities, the collaboration or the Italian state, and the efforts for a preliminary cleansing of the opponents of the communist regime and the annexation of Venezia-Giulia to Yugoslavia. We can also partly include the arrests and deportations in the occupied Austrian Carinthia region. The second wave was the violence that the authorities carried out against the members of the Home Guard and civilians who had been extradited as well as arrested in Slovenia. Many of these were executed extrajudicially.

The research was focused on the questions who were the people, involved in the repression. On the basis of lists, expanded with the conclusions made on the basis of archive sources and witnesses, we determined the structure (gender, age, social structure, nationality) as well as the wartime role of the people executed. We also analysed other violence, carried out by the Slovenian (Yugoslav) authorities during the first years after the war up until the end of the 1950s. We also draw up an analysis comparing these events with those in certain other European countries.

Such kind of research is new in the Slovenian historiography. Its aim was to determine the similarities and differences between the violence, carried out by the Yugoslav (Slovenian) authorities in the occupied territories (Italy, Austria), and that which they carried out in their own territory. Another goal was to determine the dynamics of the post-war violence and its intensity in the decade and a half after the war. In regard to the fact that post-war violence has been only partially dealt with, thus it keeps triggering new controversies in the present political space, this research will lead to a more substantiated discussion about one of the key questions of our post-war history.

4. Poročilo o realizaciji predloženega programa dela na raziskovalnem projektu³

Izhodišče projekta je bila teza, da so korenine zlasti za prvo fazo nasilja, ki so ga izvajale jugoslovanske komunistične oblasti, najbolj drastična oblika katerega so povojni poboji, v dogajanju med 2. svetovno vojno in tudi v času med obema vojnoma. Nerešeno mejno vprašanje oziroma razkosanost Slovencev med štiri države, od katerih je Italija v dvajsetih letih fašističnega režima nad slovensko manjšino izvajala kulturni genocid, ki mu je bila od Anšlusa izpostavljena tudi slovenska manjšina v Avstriji, je vplivalo tudi na povojno dogajanje. Po okupaciji in razkosanju Slovenije aprila 1941 pa je izbris Slovencev kot naroda pretil vsem njegovim pripadnikom. Druga svetovna vojna je v svoje kolesje tako potegnila vse dele slovenskega naroda. Velika večina Slovencev je v zmagi nad nacizmom in fašizmom videla ne le ohranitev obstoja, ampak tudi možnost bolj pravičnih meja s sosedi. Levica s komunisti na čelu pa je v zmagi videla tudi možnost za socialne spremembe, kar je zlasti v osrednji Sloveniji privedlo do državljanske vojne, korenine katere pa najdemo že v tridesetih letih. Sledilo je nasilje ne le okupatorjev, ampak tudi obeh nasprotnih si strani med Slovenci.

Že med vojno, zlasti pa od osvoboditve je tekla vzpostavitev nove socialistične družbene ureditve. Obubožano in opustošeno državo je bilo treba obnoviti na novih družbenih temeljih in z novimi metodami, pri tem niso izostala niti radikalna obračunavanja z različnimi vrstami kolaboracionistov, razrednih sovražnikov in drugih kontrarevolucionarnih elementov. Komunistični partiji Jugoslavije se je med letoma 1945 in 1953 uspelo utrditi na oblasti in vzpostaviti »jugoslovansko« različico komunizma, to pa je neizogibno pomenilo tudi družbo represije. Od začetka petdesetih let pa je tekel prehod od grobega totalitarnega sistema v prvih povojnih letih z množično uporabo

nasilnih dejanj, pogosto brez kritja v kazenski zakonodaji, do bolj »mehkega« avtoritarnega režima s krepitvijo vloge zakonodaje v kaznovanju političnih nasprotnikov in običajnih kriminalcev.

Povojna represije je zajela različne sloje ljudi. Najbolj drastične so bile množične usmrtitve, ki so potekale v dveh valovih. Časovno prve (začetek maja 1945) so bile usmrtitve na osvobojenem in zasedenem območju Italije (t. i. fojbe), ki so mu bili izpostavljeni po večini Italijani, pa tudi Slovenci. Drugi val pa je nasilje, ki so ga oblasti izvajale nad vrnjenimi in v takratni jugoslovanski Sloveniji aretiranimi pripadniki domobranstva, pa tudi civilisti. Struktura usmrčenih je bila raznolika, tako spolna, starostna, socialna kot tudi glede na to, kakšna je bila njihova medvojna dejavnost. Med njimi so bili tako tisti, ki bi bili tudi v demokratičnem pravosodnem sistemu obsojeni kot vojni zločinci, kot nedolžni, tudi aktivni v protifašističnem boju. Projektna skupina je dotedanje raziskave, ki so potekale zlasti glede ugotavljanja števila žrtev, razširila na vsebinske odgovore, torej, kdo so bili ti, ki jih je zajela represija, in pri tem poseben poudarek dala medvojnemu delovanju žrtev. Analizirali smo narodnostno, socialno, spolno, starostno in politično oz. ideološko opredelitev žrtev, vzroke in cilje, ki so navedli nove slovenske oz. jugoslovanske oblasti, da so izvedle ta dejanja. Ugotavljali bomo tudi podobnosti in razlike v nasilju, ki so ga jugoslovanske (slovenske) oblasti izvajale na zasedenem ozemlju Italije z nasiljem, ki so ga izvajale na svojem ozemlju.

Vodja projekta Nevenka Troha je pripravila elaborat z naslovom Kdo so bili ljudje, ki so jih maja 1945 na območju Tržaške pokrajine aretirale jugoslovanske oblasti in so pogrešani. Pri tem je že izdelani imenski seznam dopolnila s podatki, ki jih hranita zlasti Arhiv Republike Slovenije in Zgodovinsko-diplomatski arhiv italijanskega zunanjega ministrstva. Namen raziskave je bil ugotoviti, kdo so bili pogrešani, izhajajoč iz propagandistične domneve – ali so bili samo nedolžni Italijani in je torej šlo za genocid, ali samo fašistični zločinci. Osebe je ločila na osnovi kategorij, katerim so pripadali, in njihovega delovanja. Tako je prišla do spektra usod posameznikov, ki segajo od tega, da so med pogrešanimi tako vojni zločinci, da je bila večina na različne načine vpletena v fašistično delovanje in kolaboracijo z nacističnim okupatorjem, da pa so med pogrešanimi tudi tisti, ki so bili aktivni protifašisti.

Sodelavka projekta Marta Rendla je na podlagi zbranega gradiva upravnih enot Republike Slovenije (sklepi sodišč o razglasitvah pogrešanih oseb zaradi povojnih dogodkov za mrtve in odločbe upravnih enot RS, oddelka za upravne notranje zadeve), referenčne literature in časopisnih virov pripravila elaborat z naslovom Nasilje revolucionarne oblasti po vojni na t. i. Spodnjem Štajerskem. Tam so bili povojni poboji usmerjeni zlasti na civilno prebivalstvo, tako slovenske kot tudi nemške narodnosti. Med žrtvami so bili tudi Slovenci, vključeni v različne okupatorjeve oborožene formacije, dejansko in domnevni kolaboranti ter pripadniki oborožene protirevolucije (Slovenski četniki, domobranci). Ker na Spodnjem Štajerskem ni bilo državljanske vojne, je žrtev med slednjimi v primerjavi s tistimi, iz vrst civilnega prebivalstva, veliko manj.

Sodelavka projekta Dunja Dubaja je pripravila elaborat o osebnih zgodbah ljudi, ki so bili po vojni izvensodno usmrčeni kot domobranci. Te je našla predvsem v literaturi, zlasti v zgodbah, ki so jih zapisali preživeli sorodniki ali prijatelji. To so precej enostransko pisane zgodbe, ki jim (razumljivo) manjka kritični pristop, a drugih virov, ki bi uravnotežili zgodbe in pisali objektivno, ni. Za posamezne osebe ji je uspelo najti nekaj malega v partizanski literaturi, a so te osebe ponovno prikazane potencirano negativno. Sodelavci projekta so posebno pozornost namenili tudi strukturi oblasti in njenih vzvodov, predvsem represivnega aparata, saj je nova ureditev dejansko pomenila zlitje komunistične partije in države, ta pa je v novih razmerah pomenila organ prisile s policijo, vojsko in sodstvom. Zanimala jih je problematika nasilja oblasti in njegova dinamika. Kakšne so bile pojavne oblike državnega terorja, kakšne so bile njegove metode, kakšna

je bila vodstvena hierarhija ter katere družbene skupine in zakaj so bile državnemu terorju najbolj izpostavljene. Pri tem so posebej izpostavili sodstvo. Sodelavka projekta Tadeja Tomišek Čehulić se je tako osredotočila na vprašanja delovanja povojnih sodišč v obdobju 1945-1950. Elaborat je pripravila na podlagi temeljne literature, ohranjenih sodb Okrožnih sodišč v Ljubljani, Mariboru, Celju in Novi Gorici ter odzivov na sodbe v Slovenskem poročevalcu, kakor tudi izsledkov inštitutske baze podatkov o smrtnih žrtvah povojnega obračuna. Pregledane sodbe potrjujejo dosedanje ocene raziskovalcev, da se je v slovenskem primeru težnja po obračunu s kolaboranti v prvem povojnem obdobju mešala s političnimi cilji, s težnjo po prevzemu oblasti s strani komunistov. Skušala je odgovoriti na vprašanje, ali so bili postopki izvedeni v skladu s tedanjo zakonodajo ali pa je šlo celo za kršenje slednje.

Raziskovalec Zdenko Čepič je napisal elaborat, v katerem je podal pregled kaznovalne politike oz. o kaznih v jugoslovanski zakonodaji 1945-1963 ter prikazal, koliko je bilo v tem obdobju v Sloveniji obsojencev, kdo so bili obsojenci, za katera kazniva dejanja in na kakšne kazni so bili obsojeni. Represijo v državi ali represijo države oziroma njene oblasti razumemo običajno predvsem kot nasilje nad političnimi nasprotniki oblasti. Niso pa bila to edina kazniva dejanja, ki jih je po drugi svetovni vojni državna oblast prek sodnega sistema preganjala. Storilci kaznivih dejanj, ki niso imela politične vsebine, namreč niso počivali. Glede »zločinov«, ki niso imeli s političnimi delikti ničesar skupnega, je življenje v Jugoslaviji kljub spremembi oblasti in političnega sistema teklo dalje. Prihajalo je do tudi popolnoma običajnih kaznivih dejanj, od takšnih zoper premoženje, pa naj je bilo državno ali zasebno, do kaznivih dejanj zoper življenje in telo, torej kraje in pretepi ter uboji ali umori. Oblast je, tako kot vsaka druga, takšna kazniva dejanja preganjala, in to predvsem z namenom zaščite državljanov. Kaznivih dejanj, ki niso bila označena kot politična, je bilo namreč veliko več kot tistih zoper ljudstvo in državo.

Raziskovalec Aleš Gabrič se je posvetil preučevanju vprašanja represije nad drugače mislečimi na Slovenskem v povojnem obdobju. Pri raziskovanju odnosa komunistične oblasti do intelektualnega dela in uporabe represije za omejevanje svobode intelektualnega delovanja na primeru odnosa do konkretnega intelektualca, se je osredotočil na primer pisatelja Vitomila Zupana in na sodni proces proti njemu v letu 1949. V referatu Totalitarizem in Slovenija ali zakaj za Slovenijo ni ustrezna terminologija, ki jo uporabljajo v tuji strokovni literaturi?, pa se je vprašal, zakaj terminologije, ki jo uporablja svetovna literatura ne uporabljamo na enak način tudi v našem zgodovinopisju. Poudaril je, da je prišel pojem v znanstveno terminologijo po 2. svetovni vojni, ko je Hannah Arendt leta 1951 izdala temeljno delo Izvori totalitarizma, v katerem je primerjala nemški nacizem in sovjetski stalinizem. V naslednjih desetletjih so bile raziskave pod vtisom hladne vojne, pozornost pa je bila pogosto usmerjena v primerjave Sovjetske zveze pod Stalinom in po njegovi smrti v času destalinizacije. Vprašanje, katere režime lahko označimo kot totalitarne, se je vleklo skozi desetletja, več pozornosti pa je v strokovnih razpravah vnovič dobilo po padcu berlinskega zidu in koncu hladne vojne v devetdesetih letih 20. stoletja. Terminologijo, prevladujočo v svetovni historiografski literaturi, je nato primerjal z razmerami v Sloveniji v preteklosti in tudi z današnjo uporabo pojma v praksi, ki pogosto ne sledi znanstvenim dognanjem, temveč je bolj pod vplivom aktualnega idejno-političnega boja.

Raziskovalec Boris Mlakar pa je v svojem elaboratu obdelal evropski kontekst povojnih pobojev in druge represije v Sloveniji. Gre predvsem za poboje in druge oblike represije

nad medvojnimi kolaboracionisti, a tudi nad drugimi kategorijami nasprotnikov povojnih oblasti. Slednje je bilo posebej aktualno v srednji in vzhodni Evropi, kjer so na oblast – bodisi samostojno ali pa po odločilni zaslugi Sovjetske zveze – prišli socialistični oziroma komunistični režimi. S pojmom »evropski kontekst« se v tej zvezi razume najprej predvsem predstavitev načelne politike zavezniškega tabora do medvojnih sodelavcev z okupatorskimi silami, pri čemer posebej izstopajo sklepi zavezniških konferenc v Moskvi in na Jalti. V nadaljevanju pa gre za predstavitev konkretnih oblik in razsežnosti obračuna z navedenimi kategorijami prebivalstva po evropskih regijah in tudi posameznih državah. Opisani elaborati bodo skupaj z objavo izbora virov o tej problematiki, objavljeni v posebni monografski publikaciji, ki bo izšla v letu 2013.

5. Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem projektu in zastavljenih raziskovalnih ciljev⁴

Cilj raziskovalnega projekta je bil ugotoviti, ali je bila povojna Slovenija v okviru Jugoslavije totalitarna država, ali je bila to ves obravnavani čas, ali pa je postopoma prehajala v avtoritarno. Kako je morebitna sprememba ravnanja oblasti povezana z izstopom Jugoslavije iz vzhodnega bloka po resoluciji Informbiroja junija 1948 in njenim navezovanjem na zahod. Njegov cilj je bil tudi ugotoviti povezavo med vrhovi vladajoče komunistične partije in represivnih organov in njihovo delovanje. Cilj je bil tudi prikazati, da paleta po vojni usmrčenih seže od vojnih zločincev do protifašistov, od odraslih moških do starcev in otrok. S tem naj bi deloma odgovorili na še vedno žive polemike, ali so bili usmrčeni po vojni res žrtve genocida ali pa zločinci, ki so prejeli zasluženo kazen. Ocenjujemo (kar izhaja tudi iz vsebinskega poročila), da je bil projekt realiziran v skladu z zastavljenimi raziskovalnimi cilji.

6. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁵

Sprememb ni bilo.

7. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁶

		Znanstveni dosežek	
1.	COBISS ID	2699636	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	La questione delle foibe negli archivi sloveni e italiani
		ANG	Question of the "foibe" in Slovene and Italian archives
	Opis	SLO	Razprava na osnovi dokumentov v slovenskih in italijanskih arhivih obravnava vprašanje aretacij, deportacij in usmrtitev, ki so jih izvajale jugoslovanske oblasti v času zasedbe Julijske krajine (1. maj - 12. junij 1945). Obravnava tudi usodo deportiranih v jugoslovanskih zaporih in taboriščih za vojne ujetnike.
		ANG	The paper on the base of the documents from Slovene and Italian archives deals with the question of arrests, deportations and executions, caused by the Yugoslav authorities during the occupation of the region Venezia Giulia (May 1 - June 12, 1945). It treats also the fate of deportees in Yugoslav prisons and camps for the prisoners of war.
	Objavljeno v	Einaudi; Foibe; 2009; Str. 244-294; Avtorji / Authors: Troha Nevenka	
Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji		
2.	COBISS ID	1339004	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Boljševizacija Slovenije

		ANG	Bolscevisation of Slovenia
Opis	SLO		Avtor predstavlja, kako je slovenska/jugoslovanska komunistična oblast po prevzemu oblasti posnemala sovjetski družbeni sistem. Gre za dve etapi, prvo neposredno po prevzemu oblasti in drugo po začetku t. i. informbirojevskega spora med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo. Takoj po izbruhu spora se Jugoslavija ni poskušala odpovedati boljševiski politiki, temveč je jugoslovansko vodstvo poskušalo kar najhitreje nadoknaditi tisto, česar iz boljševiskega modela še ni uvedlo v jugoslovanski povojni državni sistem.
	ANG		The author treats the question, how the Slovene/Yugoslav communist party after the takeover of the power copied the Soviet social system. It is two stages, first directly after takeover of the power and second after the break with the Cominform. Yugoslavia didn't try to give up to the Bolscevik policy round the outburst of dispute at once, on contrary, the Yugoslav leadership tried to initiate just in accelerated pace all, it still didn't introduce from Bolscevik model in Yugoslav post war state system.
Objavljeno v	Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport; Zgodovina v šoli; 2009; Letn. 18, št. 3-4; str. 24-31; Avtorji / Authors: Gabrič Aleš		
Tipologija	1.02 Pregledni znanstveni članek		
3.	COBISS ID	2808948	Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	Odseljivanje in prebegi Slovencev z območja, ki je bilo z Mirovno pogodbo z Italijo priključeno k Ljudski republiki Sloveniji	
	ANG	Emigraion and flight of Slovenians from the territory annexed to the Slovenia in accordance with the Peace Treaty with Italy	
Opis	SLO	Članek obravnava vprašanje izseljevanje in prebegov Slovencev z območja, ki je v skladu z rapalsko pogodbo leta 1920 pripadlo Italiji in je bilo nato z Mirovno pogodbo z Italijo leta 1947 odstopljeno Sloveniji. Zlasti iz strahu pred represijo jugoslovanskih oblasti se je izselilo oziroma prebežalo več kot 10.000 Slovencev, največ na Goriško in v Cono A Svobodnega tržaškega ozemlja. Ker niso uspeli ohraniti ali pridobiti italijanskega državljanstva, so se v naslednjih letih večinoma izselili, največ v Avstralijo in ZDA.	
	ANG	The article focuses on the issue of emigration and flight of Slovenians from the territory, annexed to Italy in 1920 on the basis of the Treaty of Rapallo and then returned to Slovenia in accordance with the Peace Treaty with Italy in 1947. Especially out of fear of the repression by the Yugoslav authorities, more than 10,000 Slovenians emigrated or fled, most of them to the Goriška region and to Zone A of the Free Territory of Trieste. Since they were not able to keep or acquire the Italian citizenship, most of them emigrated in the following years, usually to Australia and the USA.	
Objavljeno v	Zveza zgodovinskih društev Slovenije; Migracije in slovenski prostor od antike do danes; 2010; Str. 432-446; Avtorji / Authors: Troha Nevenka		
Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji		
4.	COBISS ID	2888308	Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	Vloga varnostno obveščevalnih organov partizanskega gibanja v partizanskem sodstvu	
	ANG	The Role of Security and Intelligence Bodies of the Partisan Movement in the Partisan Judicial Administration: Death or Execution	
Opis	SLO	Naraščajoče okupatorsko nasilje, odpor proti njemu in notranji spopad slovenskega partizanskega (revolucionarnega) in protipartizanskega (protirevolucionarnega) tabora je okvir pričujoče raziskave, ki je pod drobnogled vzela delovanje in značaj medvojnega partizanskega sodstva,	

		kakor tudi sočasen vpliv Varnostno obveščevalne službe OF in njenih naslednic nanj. Njihovo delovanje pa je izrazito določala monopolna vloga KPS v partizanskem gibanju, saj je ta VOS in njeno naslednico OZNO uporabljala kot sredstvo za načrtovani prevzem oblasti.
	ANG	The increasing violence of the occupiers, resistance against it and the internal conflict between the Slovenian partisan (revolutionary) and anti partisan (anti revolutionary) camp represents the framework for the following article, which focuses on the functioning and character of the partisan judicial administration during World War II as well as on the influence that the Security Intelligence Service of the Liberation Front and its successors had on it. The functioning of the judiciary was defined by the role of the Communist Party of Slovenia in the partisan movement, since this organisation used the Security Intelligence Service and its successor, Department for the Protection of People, as one of the means for the planned takeover of power.
Objavljeno v		Inštitut za zgodovino delavskega gibanja; Prispevki za novejšo zgodovino; 2011; Letn. 51, št. 1; str. 207-220; A': 1; Avtorji / Authors: Tominšek Čehulič Tadeja
Tipologija		1.01 Izvirni znanstveni članek
5.	COBISS ID	3003764 Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO Delovanje Ozne in Uprave državne varnosti (UDV) na območju Cone A Julijske krajine in Cone A Svobodnega tražaškega ozemlja
		ANG OZNA and UDV activity in the Zone A of Venezia Julia Region and Free territory of Trieste
	Opis	SLO Med jugoslovansko zasedbo Julijske krajine (1. maja do 12. junija 1945) so bili organi Ozne pomemben del jugoslovanskega represivnega aparata. Tak položaj so v coni B ohranili tudi potem, medtem ko se je v coni A, v kateri so upravo prevzeli Američani in Britanci, ponovno delovali v najstrožji ilegali. Kot je razvidno iz registra Ozne, so v tem času intenzivno spremljali vse vrste političnih nasprotnikov, pa tudi sodelavce projugoslovanskih organizacij.
		ANG During the Yugoslav occupation of the Venezia Giulia (May 1 to June 12, 1945) the OZNA authorities held an important function as part of the Yugoslav repressive structures. In Zone B the position of the OZNA remained unaltered, whereas in Zone A, where the Anglo-American authorities took power, the OZNA operated under cover as an underground organisation. According to the OZNA records, all sorts of political opponents, as well as the collaborators with the pro-Yugoslav organisations were closely monitored.
	Objavljeno v	Inštitut za zgodovino delavskega gibanja; Prispevki za novejšo zgodovino; 2012; 52, št. 1; str. 87-108; A': 1; Avtorji / Authors: Troha Nevenka
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek

8. Najpomembnejši družbeno-ekonomski rezultati projektne skupine²

	Družbeno-ekonomski dosežek	
1.	COBISS ID	2080211 Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO Primerjava med povojnimi sodnimi procesi proti partizanom in fašistom/kolaboracionistom z območja Julijske krajine in Videmske pokrajine
		ANG The comparison between the after war trials against the partisans and the fascists/collaborationists in the Venezia Giulia and a part of the Udine

		provincie
Opis	SLO	V Julijski krajini so po koncu 2. svetovne vojne jugoslovanske zasedbene oblasti, Zavezniška vojaška uprava (ZVU) območja A Julijske krajine in italijanske oblasti vodile vrsto procesov za dejanja, izvršena v času fašizma, vojne in takoj po njej. Epuracijo dejanskih in domnevnih fašistov so najbolj temeljito izvedle jugoslovanske oblasti. Ukrepi so prizadeli Slovence, Hrvate in Italijane. Marsikdo od obsojenih je bil nedolžen, mnogi pa so bili tudi dejansko aktivni sodelavci fašizma in nacističnega okupatorja. Po drugi strani pa so italijanske oblasti pustile skoraj nekaznovane fašistične in vojne zločine, a hkrati zlasti v petdesetih letih prirejale številne in dolgotrajne procese proti udeležencem jugoslovanskega in italijanskega osvobodilnega gibanja. V razpravi je izpostavljen manj znan proces proti 50 partizanom »Beneške čete«, obtoženih veleizdaje domovine. Ta se je zaključil šele julija 1959, ko je porotno sodišče v Firencah na osnovi amnestije z 11. julija 1959 ustavilo kazenski postopek proti vsem obtoženim.
	ANG	occupying authorities, the Allied Military Government of the Zone A and the Italian authorities organized numerous trials against the actions, executed during the fascist period, the war and in the after war period. The punishment of the real or supposed fascists, Italians, Slovenes and Croats, was radically accomplished by the Yugoslav authorities. Many of the condemned were guilty, but some were innocent. On the other hand the Italian authorities, which let almost unpunished the crimes of fascism and war crimes, especially in the fiftieth hold several and lasting trials against the members of the Italian and Yugoslav resistance. In the paper the author is dealing with the less known trial against the fifty partisans of the so called "Beneška četa" (The company of Benečija), accused of the high treason against the State. The trial finished only in July 1959, when on the basis of the amnesty, adopted by the Italian parliament in July 11 1959, Crown Court in Firenze stopped the criminal proceedings.
Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci	
Objavljeno v	Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče; [Program in povzetki; Glasnik UP ZRS; 2011; Str. 60-61; Avtorji / Authors: Troha Nevenka	
Tipologija	1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci	
2.	COBISS ID	263875584 Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	Represija med 2. svetovno vojno in v povojnem obdobju v Sloveniji in sosednjih državah
	ANG	Repression during the World War II and in the post-war period in Slovenia and in the neighbouring countries
Opis	SLO	Na mednarodnem znanstvenem srečanju, ki je bilo 7. in 8. 11. 2012, je 20 referentov iz Slovenije, Avstrije, Italije, Hrvaške in Srbije obravnavalo različne vidike medvojne in povojne represije.
	ANG	On the international conference, held on November 7 and 8, 2012, twenty researchers from Slovenia, Austria, Italy, Croatia and Serbia treated the different views of the inter-war and post-war repression.
Šifra	B.01 Organizator znanstvenega srečanja	
Objavljeno v	Inštitut za novejšo zgodovino; 2012; 60 str.; Avtorji / Authors: Troha Nevenka	
Tipologija	2.25 Druge monografije in druga zaključena dela	
3.	COBISS ID	3041908 Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	Poglavitne oblike in razsežnosti represije v povojni Evropi
	ANG	The Main Forms and Dimensions of Repression in the Post-war Europe

	Opis	<p>Z zmago zavezniškega orožja nad nacističnim taborom naj bi se maja 1945 pričela nova doba miru in ponovne vzpostavitve demokratičnega reda. Toda kot posledica medvojnih tragičnih oziroma zločinskih dogodkov je ob koncu vojne nastopilo tudi obdobje poravnave računov oziroma kaznovanja odgovornih za omenjene dogodke. Ker je med večletno okupacijo v teh izrednih razmerah prihajalo tudi do neenotnosti, kolaboracije ali celo do državljanskih vojn, je povojno prizadevanje za pravično (raz)sojenje dobilo še dodatne razsežnosti in imelo za posledico, da se za precejšen del prebivalstva izredno stanje in trpljenje takrat še ni končalo.</p> <p>V zavezniškem ujetništvu se je ob koncu vojne znašlo skoraj enajst milijonov nemških in drugih vojakov, od tega dve tretjini na zahodni fronti. Večina le-teh se je kmalu vrnila domov, kar pa ni veljalo za tiste v sovjetskih taboriščih, kjer jih je skoraj en milijon zaradi naporov in slabe oskrbe umrlo. Toda tudi v zahodnih ujetniških taboriščih je zaradi istih razlogov umrlo nekaj deset tisoč ujetnikov. Še slabše se je godilo s sovjetskimi državljani, ki so se ob koncu vojne znašli na Zahodu, a so jih zavezniki v skladu z jaltkim sporazumom vrnili v matično državo, kjer so povečini doživeli nemilo usodo. Podobno tragične posledice je imel zavezniški sklep o izgonu nemškega prebivalstva iz srednje in vzhodne Evrope v Nemčijo, kar je bilo tudi posledica dejstva, da so te manjšine ponekod imele vlogo pete kolone. Posebej nasilno z več deset tisoč mrtvimi je ta izgon potekal na Češkoslovaškem. Načelo kolektivne odgovornosti so sovjetske oblasti po vojni kot že prej uporabljale tudi v primeru manjših narodnostnih skupnosti, npr. krimskih Tatarov in Čečenov, ki so jih zaradi obtožbe o kolaboraciji z nacisti izgnale v Sibirijo.</p> <p>Za celotni evropski prostor pa je bil tedaj predvsem značilen obračun s kolaboracijo. Ker so posamezni deli prebivalstva sodelovali z okupatorskimi oblastmi na zelo različne načine in tudi v kontekstu tedaj nastalih državljanskih vojn, je tudi povojno zadevno dogajanje večkrat – posebej v srednji in vzhodni Evropi pod sovjetskim vplivom – preseglo pravne okvire doseganja pravičnega kaznovanja in prešlo v obračun z dejanskimi ali potencialnimi nasprotniki novega režima v funkciji prevzema oblasti in spremembe družbenega sistema. V zahodni Evropi, posebej v Italiji in Franciji, je prišlo tudi do množičnega »divjega« obračuna s kolaboracionisti, pri čemer si je povojna oblast prizadevala tak razvoj zaustaviti in kaznovanje kolaboracionistov izvesti v okviru na novo vzpostavljenega sodnega sistema. Podobni procesi so tedaj potekali tudi v Jugoslaviji oziroma Sloveniji, čeprav na tem prostoru izstopa način obračuna s pripadniki kolaboracionističnih enot, ki so bili po koncu vojne s strani zavezniških oblasti vrnjeni iz Avstrije.</p>
	SLO	<p>With the Allied victory against the Nazi camp, in May 1945 a new age of peace and restoration of democratic order supposedly began. However, as a consequence of tragic or criminal incidents during the war, at the end of the war retaliation against or punishment of those responsible for the aforementioned incidents began. As in these extraordinary circumstances disunity, collaboration or even civil wars took place during the years of occupation, the post war efforts for fair arbitration gained additional dimensions. Consequently at that time the state of emergency and suffering had not yet ended for a significant percentage of the population. Almost eleven million of German and other soldiers found themselves in the Allied captivity at the end of the war, two thirds of them at the Western Front. Most of these soldiers may have returned home soon, but this was not true of those imprisoned in the Soviet camps, where almost a million of them died due to exhaustion and mistreatment. However, even in the Western prisoner of war camps tens of thousands of prisoners died because of the same reasons. Soviet citizens who, at the end of the war, ended up in the West, were even worse off: in accordance with the Yalta Agreement they were returned to their homeland, where their fate was usually sealed. The Allied decision about the deportation of the German population from</p>

		<p>the Central and Eastern Europe to Germany, which was a consequence of the fact that sometimes these minorities collaborated with the Germans, had similarly tragic consequences. This extradition was especially violent in Czechoslovakia and resulted in tens of thousands of deaths. The Soviet authorities used the principle of collective responsibility, during and even before the war, in the case of smaller national communities, for example the Crimean Tatars and Chechens, deported to Siberia due to the accusations of collaborating with the Nazis.</p> <p>At that time the retaliation against collaboration was characteristic of the whole European space. As individual segments of the population collaborated with the occupation authorities in various ways, also in the context of the civil wars that broke out at the time, the related post war developments – especially in the Central and Eastern Europe under the Soviet influence – often exceeded the legal context of pursuing just penalties and transformed into vengeance against actual or potential opponents of the new regimes, supporting the takeover of power and the changes of the social system. In Western Europe, especially in Italy and France, mass "uncontrolled" revenge against the collaborators also took place. The post war authorities strived to put a stop to such developments and carry out the punishment of the collaborators in the context of the newly established judicial system. At the time similar processes also took place in Yugoslavia or Slovenia, although in this space the way of how the score was settled with the members of the collaborating units, extradited from Austria by the Allied authorities after the end of the war, was quite specific.</p>	
	ANG		
Šifra	B.03	Referat na mednarodni znanstveni konferenci	
Objavljeno v	Inštitut za novejšo zgodovino; Represija med 2. svetovno vojno in v povojnem obdobju v Sloveniji in sosednjih državah; 2012; Str. 9-11; Avtorji / Authors: Mlakar Boris		
Tipologija	1.12	Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci	
4.	COBISS ID	3043444	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Zločin in kazen
		ANG	Crime and Punishment
	Opis	SLO	<p>Represijo v državi ali represijo države oziroma njene oblasti razumemo običajno predvsem kot nasilje nad političnimi nasprotniki oblasti. Niso pa bila to edina kazniva dejanja, ki jih je po drugi svetovni vojni državna oblast prek sodnega sistema preganjala. Storilci kaznivih dejanj, ki niso imela politične vsebine, namreč niso počivali. Glede »zločinov«, ki niso imeli s političnimi delikti ničesar skupnega, je življenje v Jugoslaviji kljub spremembi oblasti in političnega sistema teklo dalje. Dogajala so se tudi povsem običajna kazniva dejanja, od takšnih zoper premoženje, pa naj je bilo državno ali zasebno, do kaznivih dejanj zoper življenje in telo, torej kraje in pretepi ter uboji ali umori. Oblast je, tako kot vsaka druga, takšna kazniva dejanja preganjala, in to predvsem z namenom zaščite državljanov. Kaznivih dejanj, ki niso bila označena kot politična, je bilo namreč veliko več kot tistih zoper ljudstvo in državo.</p> <p>Po drugi svetovni vojni je nova jugoslovanska oblast zgradila svoj pravni sistem in pravosodje. Kazenska zakonodaja zlasti za kazniva dejanja, ki niso imela neposredne zveze s politiko in uvajanjem novega političnega ter gospodarskega sistema, se je spreminjala oziroma prilagajala novi ureditvi sorazmerno počasi. Kazenski zakonik kot splošni del kazenskega zakonika pa je bil v jugoslovanski skupščini sprejet konec leta 1947. Konec februarja 1951 je jugoslovanska skupščina sprejela nov kazenski zakonik. V tem zakoniku so bile določene kazni tudi za kazniva dejanja s področja kriminalitete, za katere so do tedaj določali kazni po predvojnem kazenskem zakoniku. Z njim se je kazenska zakonodaja Jugoslavije približala ravni kazenskih zakonodaj evropskih držav z drugačnim političnim</p>

		<p>sistemom. Zaradi razvoja kazenskopravne znanosti in drugih znanosti o kriminaliteti se je pokazala potreba po dopolnitvah in popravkih. Konec junija 1959 je jugoslovanska skupščina sprejela novelo h kazenskemu zakoniku iz leta 1951, dejansko pa je bil to nov kazenski zakonik, ki je kasneje doživel še nekaj sprememb in dopolnitev.</p>
	ANG	<p>We usually understand repression carried out within or by a state or its authorities as violence against the political opponents of the authorities. However, these were not the only criminal offences persecuted through the judicial system by the state authorities after World War II. Namely, perpetrators of non political crimes did not rest. As far as "crimes" unrelated to political offences were concerned, life in Yugoslavia went on despite the changes of the authorities and political system. Completely ordinary crimes took place as well: from crimes against property, either state or private, to those against life and physical integrity, meaning theft, assault, manslaughter or murder. The authorities – just like any others – persecuted such crimes with the primary goal of protecting the citizens. As it was, the number of crimes not described as "political" far exceeded the number of crimes against the people and the state.</p> <p>After World War II the new Yugoslav authorities developed their own legal system and justice administration. Criminal law, especially with regard to criminal offences not directly related to politics and the introduction of the new political and economic system, was relatively slow to change or adapt to the new regime. However, the criminal code was adopted by the Yugoslav Assembly in the end of 1947. In the end of February 1951 the Yugoslav assembly adopted a new criminal code. It also set out penalties for criminal offences, which had until then been defined in the pre war criminal code. Thus the Yugoslav criminal law was approximated to the level of criminal laws of European countries with different political systems. As the criminal law and other sciences related to criminality developed, the need for changes and amendments became evident. In the end of June 1959 the Yugoslav Assembly adopted an act amending the criminal code of 1951. In fact this was a new criminal code, which later saw further changes and amendments.</p>
	Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci
	Objavljeno v	Inštitut za novejšo zgodovino; Represija med 2. svetovno vojno in v povojnem obdobju v Sloveniji in sosednjih državah; 2012; Str. 56-58; Avtorji / Authors: Čepič Zdenko
	Tipologija	1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci
5.	COBISS ID	3041652 Vir: COBISS.SI
	Naslov	<p>SLO Totalitarizem in Slovenija ali zakaj za Slovenijo ni ustrezna terminologija, ki jo uporabljajo v tuji strokovni literaturi?</p> <p>ANG Totalitarianism and Slovenia, or Why the Terminology Used in the Foreign Expert Literature is Inappropriate in Case of Slovenia</p>
	Opis	<p>SLO Pojem totalitarizem se je začel uporabljati po letu 1923 za oznako fašističnega gibanja v Italiji, kasneje pa se je razširil na sorodne pojave v drugih državah. Totalnost naj bi ponazarjala oblast, ki se ne zadovoljuje zgolj z obvladovanjem političnega življenja v državi, temveč poskuša v svojo mrežo oblasti ujeti prav vse pore življenja, vse družbene podsisteme, od gospodarstva, medijev, kulture, športa, posega pa tudi v zasebno sfero in skuša vplivati na človekov način mišljenja, odločanja in delovanja. V znanstveno uporabo je pojem totalitarizem prišel po 2. svetovni vojni. Hannah Arendt je leta 1951 izdala temeljno delo Izvori totalitarizma, v katerem je primerjala nemški nacizem in sovjetski stalinizem. Vzpon tovrstnih režimov je postavila v krog daljšega zgodovinskega razvoja in pojasnila načela, po katerih bi oblast v nekaterih državah lahko označevali kot totalitarne. Vprašanje, katere režime lahko označimo kot totalitarne, se</p>

		je vleklo skozi desetletja, več pozornosti pa je v strokovnih razpravah vnovič dobilo po padcu berlinskega zidu in koncu hladne vojne v devetdesetih letih 20. stoletja.
	ANG	The notion of totalitarianism began to be used after 1923 to mark a fascist movement in Italy, and it later spread to related phenomena in other countries. Totality was to be represented by authority which is not satisfied only by controlling the political life in the country, but it tries to spread its web to every pore of life, all social subsystems, from the economy, media, culture, sport, and it also reaches into the private sphere and tries to influence a person's way of thinking, making decisions and acting. The notion of totalitarianism started being used scientifically after the 2nd World War. Hannah Arendt published <i>The Origins of Totalitarianism</i> in 1951, a basis work in which she compared German Nazism and Soviet Stalinism. She placed the rise of such regimes in the circle of longer historical development and explained the principles according to which the authority in some countries could be marked as totalitarian. The question of which regimes can be marked as totalitarian continued for decades and it received more attention in professional discussions again after the fall of the Berlin Wall and the end of the Cold War in the 1990s.
Šifra	B.03	Referat na mednarodni znanstveni konferenci
Objavljeno v		Inštitut za novejšo zgodovino; Represija med 2. svetovno vojno in v povojnem obdobju v Sloveniji in sosednjih državah; 2012; Str. 7-8; Avtorji / Authors: Gabrič Aleš
Tipologija	1.12	Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci

9. Drugi pomembni rezultati projektne skupine⁸

Kot je omenjeno v točki 4, Poročilo o realizaciji, so sodelavci projekta v skladu s programom projekta pripravili elaborate, ki bodo objavljeni (skupaj z izborom arhivskih virov) v posebni monografski publikaciji, ki bo izšla v letu 2013. V tisku je tematska številka *Prispevkov za novejšo zgodovino* (št. 1, l. 2013), na temo *Represija med 2. svetovno vojno in v povojnem obdobju v Sloveniji in v sosednjih državah*, v kateri bodo objavljeni izvirni znanstveni članki sodelavcev projekta Aleša Gabriča, Borisa Mlakarja, Zdenka Čepiča in Nevenka Troha.

10. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁹

10.1. Pomen za razvoj znanosti¹⁰

SLO

Viri o t. i. tabu temah, med katere sodijo tudi teme, ki jih obravnavamo v okviru tega projekta, so postajali dostopni v drugi polovici osemdesetih let, od leta 1990 pa brez omejitev. Za temeljito in večplastno raziskavo je bilo potrebno natančno delo, ki je bilo zlasti zamudno pri zbiranju podatkov o usodi posameznikov, zlasti če gre za tisoče takih. Rezultati tega projekta so vsebinska nadgradnja do zdaj zbranih suhoparnih podatkov in so tako pomembno zapolnili vrzeli, ki so še vedno velike, ter povečali vedenje o najbolj travmatičnih poglavjih slovenske zgodovine po drugi svetovni vojni. Nanje je slovensko zgodovinopisje dolžno dati odgovore, na katere so nekateri že odgovorili drugi. Zlasti pravna znanost je že dala nekatere odgovore na najbolj pereča vprašanja prava oz. neprava in povezanosti med pravom in politiko.

ANG

Sources on "tabooed topics", which also include topics that we dealt with in the course of this project, gradually became accessible no sooner than late 1980s and have been completely accessible since 1990. A comprehensive and multi-layered research requires thorough work, including the process of collecting the information on the fate of individuals, which is, most of all, time-consuming, particularly if there are several thousand victims involved. The results of this project represent a substantive upgrading of the – in terms of contents – rather tedious

information collected to date, thus filling the gaps, which are still quite substantial, and increase the knowledge of a most traumatic issue in Slovenian history after World War II. It is the duty of Slovenian historiography to provide answers for these questions, especially since some other professions have already dealt with these issues. The legal profession has already treated the most sensitive questions of legal order or rather the absence of legal order as well as the connection between law and politics.

10.2. Pomen za razvoj Slovenije¹¹

SLO

Nedvomno je odnos do preteklosti, zlasti pa do travmatičnega dogajanja v prvih letih po drugi svetovni vojni, eno tistih vprašanj, ki najbolj razdvajajo Slovence. Zgodovinopisje ima tako nalogo in tudi odgovornost, da to preteklost čim bolj objektivno in v vsej njegovi večplastnosti preuči in svoje izsledke predstavi javnosti. Soočanje s sodobno zgodovino v vsej njeni večplastnosti je nujno za izgradnjo demokratične družbe, za vzgojo zrelih odgovornih državljanov, ki se bodo sposobni soočiti tudi z dejstvi in stališči, ki so drugačna kot njihova osebna prepričanja.

Objava rezultatov projekta, ki jo načrtujemo v letu 2013, bo nedvomno razširila vedenje o enem najbolj travmatičnih poglavij slovenske zgodovine in s tem pripevala k bolj objektivnim in manj enostranskim pogledom na to dogajanje. Predvidevamo, da bo objava zaradi velikega zanimanja za to tematiko tudi v ekonomskem pogledu uspešna.

Poglavja o teh obdobjih slovenske zgodovine so tudi sestavni del poučevanja pri predmetu zgodovine, kakovostnega gradiva, ki bi ga lahko učitelji vzeli pri pripravah v roke, pa je malo. Ocenjujemo, da bo objava rezultatov projekta v pomoč profesorjem, da učencem pokažejo široko paleto in večplastnost zgodovinskega dogajanja, del katerega so nedvomno tudi različne usode ljudi.

Poleg tega je slovensko zgodovinopisje v prvi vrsti odgovorno za to, da zgodovino svoje države in svojega naroda predstavlja v tujini. Primerjalna umestitev nekaterih dogajanj v evropski okvir je pripomogla k temu, da bo to vprašanje morda manj predmet političnih manipulacij. To je pomembno za Slovenijo kot državo, slovensko družbo kot celoto in Slovence kot narod.

ANG

Undoubtedly, the attitude expressed towards the past, particularly the traumatic events occurring immediately after WWII, is one of those questions which divide the Slovenian society to the greatest extent. It is both the duty and responsibility of historians to study these events as objectively as possible from every possible aspect and to present their findings to the public. If we wish to build a truly democratic society and be able to raise mature and responsible citizens who are capable of facing facts and viewpoints that might differ from their personal beliefs, it is necessary to treat subjects from contemporary history from their every aspect. The publication of the project results, planned in the year 2013, will undoubtedly expand the knowledge about one of the most traumatic chapters of the Slovenian history, thus contributing to a more objective and less one-sided outlook on these events. We deem that the publication will also be economically viable due to an extensive interest in this issue.

The chapters of these periods of the Slovenian history also make up a part of the teaching of the subject of history, but currently there is a lack of high quality materials which the teachers can use in their preparations. We value, that the publication of the results of the project will allow the professors to demonstrate to their students the wide range and multi-layered nature of historical developments, which definitely also include the various fates of the people.

Furthermore, Slovenian historiography is primarily responsible for presenting the history of its country and the history of its ex-patriots. For this reason, the research must also meet the requirements of foreign professional public. A comparative incorporation of certain events within the European framework contributed in preventing those questions from being used for political manipulation. This is important for the state of Slovenia, the entire Slovenian society

11. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!

Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj	
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin

	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>

Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
--------------------	----------------------

Komentar

----

12. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!
Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visokošolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	

G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete	☐	☐	☐	☐	
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj	☐	☐	☐	☐	
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva	☐	☐	☐	☐	
G.09.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	

Komentar

13.Pomen raziskovanja za sofinancerje¹²

	Sofinancer	
1.	Naziv	
	Naslov	
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:	EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:	%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja	Šifra
	1.	
	2.	
	3.	
	4.	
	5.	
Komentar		
Ocena		

14.Izjemni dosežek v letu 2012¹³**14.1. Izjemni znanstveni dosežek**

14.2. Izjemni družbeno-ekonomski dosežek

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

*zastopnik oz. pooblaščen oseba
raziskovalne organizacije:*

in

vodja raziskovalnega projekta:

Inštitut za novejšo zgodovino

Nevenka Troha

ŽIG

Kraj in datum:

Ljubljana	12.3.2013
-----------	-----------

Oznaka prijave: ARRS-RPROJ-ZP-2013/192

¹ Opredelite raziskovalno področje po klasifikaciji FOS 2007 (Fields of Science). Prevajalna tabela med raziskovalnimi področji po klasifikaciji ARRS ter po klasifikaciji FOS 2007 (Fields of Science) s kategorijami WOS (Web of Science) kot podpodročji je dostopna na spletni strani agencije (<http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/sifranti/preslik-vpp-fos-wos.asp>). [Nazaj](#)

² Napišite povzetek raziskovalnega projekta (največ 3.000 znakov v slovenskem in angleškem jeziku) [Nazaj](#)

³ Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja, rezultate in učinke raziskovalnega projekta in njihovo uporabo ter sodelovanje s tujimi partnerji. Največ 12.000 znakov vključno s presledki (približno dve strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

⁴ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikost pisave 11) [Nazaj](#)

⁵ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta, napišite obrazložitev. V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

⁶ Navedite znanstvene dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Raziskovalni dosežek iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'. [Nazaj](#)

⁷ Navedite družbeno-ekonomske dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Družbeno-ekonomski rezultat iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'.

Družbeno-ekonomski dosežek je po svoji strukturi drugačen kot znanstveni dosežek. Povzetek znanstvenega dosežka je praviloma povzetek bibliografske enote (članka, knjige), v kateri je dosežek objavljen.

Povzetek družbeno-ekonomskega dosežka praviloma ni povzetek bibliografske enote, ki ta dosežek dokumentira, ker je dosežek sklop več rezultatov raziskovanja, ki je lahko dokumentiran v različnih bibliografskih enotah. COBISS ID zato ni enoznačen, izjemoma pa ga lahko tudi ni (npr. prehod mlajših sodelavcev v gospodarstvo na pomembnih raziskovalnih nalogah, ali ustanovitev podjetja kot rezultat projekta ... - v obeh primerih ni COBISS ID). [Nazaj](#)

⁸ Navedite rezultate raziskovalnega projekta iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 7 in 8 (npr. ker se ga v sistemu COBISS ne vodi). Največ 2.000 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

⁹ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹¹ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹² Rubrike izpolnite / prepisite skladno z obrazcem "izjava sofinancerja" <http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>, ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

¹³ Navedite en izjemni znanstveni dosežek in/ali en izjemni družbeno-ekonomski dosežek raziskovalnega projekta v letu 2012 (največ 1000 znakov, vključno s presledki). Za dosežek pripravite diapozitiv, ki vsebuje sliko ali drugo slikovno gradivo v zvezi z izjemnim dosežkom (velikost pisave najmanj 16, približno pol strani) in opis izjemnega dosežka (velikost pisave 12, približno pol strani). Diapozitiv/-a priložite kot priponko/-i k temu poročilu. Vzorec diapozitiva je objavljen na spletni strani ARRS <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/>, predstavitev dosežkov za pretekla leta pa so objavljena na spletni strani <http://www.arrs.gov.si/sl/analize/dosez/>. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2013 v1.00

85-01-5A-F0-41-18-2C-2B-30-EC-3B-A7-51-74-C1-72-99-AE-50-A8